

Plac Powstańców Warszawy

Dzielnice: Śródmieście

Osiedla: Śródmieście Północne

Atrybuty:

Rok utworzenia nazwy: 1957

Opis

W czasie Powstania Warszawskiego toczyły się tu bardzo zacięte walki.

Ciekawostki

Plac wytyczono na miejscu ogrodów szpitalnych w 1823-6 jako pl. Dzieciątka Jezus (od 1839), gdyż stał tu szpital pod takim wezwaniem. W 1870 przemianowano plac na Warecki. W 1901 budynki szpitala zburzono, plac zabudowano kamienicami, a na środku urządzono skwer. 28.04.1921 plac otrzymał nowe miano: pl. Napoleona i ustawiono tu popiersie cesarza. Na jego miejscu miał stanąć 05.05.1921 liczący osiem metrów pomnik, którego projekt wykonał Michał Kamieński. Podczas okupacji hitlerowcy próbowali zrobić tu imprezę ludową. Gazety zapowiedziały przyjazd artystów z Berlina. Na obstawionym przez żandarmerię placu pokazała się akrobatka i zaczęła swoje sztuki, ale zaraz doszło do bójki, poleciały kamienie i cała impreza, bez tańców, skończyła się aresztowaniami. W czasie zaciętych bojów w czasie Powstania Warszawskiego zniszczono większość zabudowań placu. W 1946 puszczono przez plac linię trolejbusową.

Stan obecny:

Nr 1: Centrala Handlowa Materiałów Budowlanych. Powstała jako Ministerstwo Handlu Wewnętrznego i Usług w 1949-54 wg proj. Stanisława Odyńca Dobrowolskiego.

~ Nr 1\9: Bank Zjednoczonych Ziem Polskich. Powstał w 1914, dziś zajęty przez Telewizję Polską.

~ Dom Neybauera. Powstał w 1854-5, gdzie od 1885 mieścił się lombard. Dom został zbombardowany we wrześniu 1939 i choć skarbiec i część piwnic ocalało, nie odbudowano go. Wywieszono tylko ogłoszenie, że posiadacze kwitów lombardowych będą mogli odebrać ocalałe rzeczy.

Nr 2: Dom Chłopa. Powstał w 1957-61 wg proj. M. Handzelewicz-Waławkowej i B. Pniewskiego, jako miejsce, do którego miała przyjeżdżać ludność wiejska, aby zobaczyć Warszawę. Na dole był wówczas sklep z nasionami i narzędziami. Dziś mieści się tu biuro podróży Gromada, butik i salon

fryzjerski Frank Provost. Od strony ul. Wareckiej w XXI w. dobudowano nowoczesny hotel.

Pomnik Marii Konopnickiej. Dar Towarzystwa im. Marii Konopnickiej ustawiono na dziedzińcu Domu Chłopa 07.04.1962, w 120 rocznicę urodzin poetki. Rzeźbę wykonała Anna Pietrowiec.

Nr 4: NBP. Biurowiec powstał w 1947-55 wg proj. Bogdana Pniewskiego, rozbudowany w 1974 wg proj. Jerzego Łozińskiego z dekoracjami Mirosława Duchowskiego.

Nr 7: Doświadczalny Ośrodek Telewizyjny. Powstał jako siedziba Banku Zjednoczonych Ziem Polskich w 1912-4 wg proj. Franciszka Lilpopa i Karola Jankowskiego. W 1947-9 dobudowano II piętro, obecnie siedziba TVP.

Nr 9: gmach Towarzystwa Ubezpieczeń Prudential. Powstał w 1933 wg proj. Marcina Weinfeldta z konstrukcją stalową Stefana Bryły, pioniera spawalnictwa światowego. Budowla ma 16 pięter (był to najwyższy budynek w Warszawie przed wojną), do jego budowy zużyto 2 mln cegieł, 2 tys. ton cementu, 1,5 tys. ton stali. Mieściła się tu siedziba brytyjskiej spółki ubezpieczeniowej. Przed wojną umieszczono na dachu eksperymentalną antenę telewizyjną. Nadawano próbne programy do PIT-u na Ratuszowej. W 1934 rodziny Eisenstadtów i Rotbergów z Moniuszki 4 złożyli pozew oskarżający spółkę o zasłanianie im tym gigantem światła w oknach; żądali oni natychmiastowego wyburzenia budowli. Naturalnie chodziła o odpowiednie odszkodowanie. W czasie powstania budynek został zdobyty i na jego szczycie zawisła polska flaga. Hitlerowcy intensywnie ostrzeliwali hotel, ale mimo to nie dali go rady zniszczyć. W 1950-5 umieszczono tu hotel Warszawa, obecnie budynek jest nieużywany i remontowany.

~ Fabryka Metalowa Mintera. W 1828 zbudowano tu budynki fabryki, którą w 1868 przerobiono na potrzeby poczty. W 1939 budynki legły w gruzach, a w 1974 zbudowano w tym miejscu część budynku Narodowego Banku Polskiego (Świętokrzyska 11\21), z fasadą pokrytą aluminium.

~ Posthalteria. Urządzona w 1862 w dawnym domu przedpogrzebowym szpitala Dzieciątka Jezus. Dobudowano stajnie, wozownię, warsztaty reperacyjne i budynki mieszkalne dla pracowników poczty. W 1912-6 powstał tu duży gmach poczty wg proj. A. Jasieńczyka-Jabłońskiego i W. Goldberga. Dziś stoi tu NBP (Świętokrzyska 11\21).

Pomnik Powstańców Warszawy. Projekt pomnika wykonał Andrzej Domański, a sam pomnik zrobił Jacek Lubryczyński. Pomnik odsłonięto 01.08.1979. Składa się z 63 luźno ułożonych prostopadłościanów, symbolizujących liczbę dni powstania. Na tablicy widnieje napis: Na tym placu 1 sierpnia 1944 r. o godzinie 17 Kompanie Batalionu „Kiliński AK rozpoczęły heroiczne walki Powstania Warszawskiego. Batalion „Kiliński zdobył Prudential, pocztę Główną i PAST-ę, utrzymując je do końca powstania.

Data nadania nazwy: 1957.09.27. 1821-1921.04.28 i 1950.02.18-1957.09.27 nazywał się Warecki a w międzyczasie Napoleona.